X-dik év folyam | 131. szám. | Kolozsvár, kedd, november 7-kén 1865.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:
Széchenyi-téren, a hidkaputól kimenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen e lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben. Ára évnegyedre 3 ft. o. é.
Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-or 6 kr., 3-or 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.
A „nyilttér"i czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:
Középutcza, STEIN J. könyvkereskedése.

Politikai szemle.

(S.) E hét a követválasztások hete. Mindenki feszülten várja az eredményt, s azon biztos reményben él, mikép a nemzet közbizalma által megtisztelendő képviselők mindnyájan egyaránt felismerendik a pillanat fontosságát, a hozandó határozatok horderejét, mitől egy nagy ország jövő boldogsága s életkérdése függ, és a haza önálló alkotmányának s területi épségének helyreállításában, s minden benne lakó népek és nemzetiségek békés, egyetemes kibékitésében nem csak egyetérteni, hanem egymással versenyezni fognak.

Legközelebb a Királyhágón tul is megkezdődnek a követválasztások, s a „Debatte" ismételten kijelenti azon reményét, hogy a küszöbön álló magyar országgyülésen a felirati párt leend többségben. Többnyire az 1861-iki képviselők látszanak kilátással birni a megválasztatásra. A közelebb közzétett programmok között Horváth Boldizsáré egyike a legfigyelemre méltóbbaknak.

A horváth társországra nézve is jobb napok látszanak felderülni akarni. A „Wiener Ztg" ujabb száma Mazuranics eddigi horvát-tótországi udvari kanczellár elbocsáttatását, s helyébe Kussevics báró kinevezését hozza.

Ily auspiciumok közt remélhető, hogy a legközelebb megnyitandó horvát országgyülésnek kivánt lefolyása leend.

Azonban a Lajthán tuli politikai mozgalmakban nem a legkedvezöbb elöjelek mutatkoznak. Bécs birodalmi székváros ismét a centralisatio felé kezd hajolni. Erre mutat legalább a szabadelvü Dr. Schuselka visszalépése a követjelöltségről, a mi annál meglepöbb, mivel minapi beszéde a választók többsége által kedvezöen fogadtatott. Ámde ugy látszik, hogy a szél megfordult, s most inkább kedvez a helyébe föllépett két tulzó centralista jelöltnek dr. Hoffer és dr. Kopp uraknak, a kik beszédükben tisztán és egyszerün a februári patens terére álltak, állitván, hogy minden más rendszer egyenesen az absolutismusra vezet.

Sőt a külügyi politika terén is olyan forma jelenségek lépnek elötérbe, melyek az ugynevezett két német nagyhatalomnak együttes eljárására látszanak mutatni nem csak a frankfurti végzés, s a nemzeti egylet ellenében, hanem az elbei herczegségek ügyében is; a „Nordd. Allg. Ztg"-nak ugyanis irják Kielből, hogy b. Gablenz osztr. cs. k. altábornagy october 30-án kiméletes módon ugyan, de mégis tudtára adatá az augustenburgi örökös herczegnek, hogy ha jelenléte Holsteinban tüntetésekre adna alkalmat, a herczeg azonnal el fog távolittatni.

Helyzetünk.

(S.) A titkon folyvást egy kézre müködött Bach és Schmerling fénykorában oly természetellenes állapot fejlödött a monarchia közéletében, e polyglott birodalom különböző alkatrészeinek ama két doctor által megkisérlett erőszakos egyesitése, annyi különböző nagyságu és alaku főnek egy kalap alá tolni akarása, oly eröteljes, hogy ne mondjuk lázas önvédelemre kényszeritette azokat, hogy nem csoda, ha most, midön a fejedelmi szó magokat a népeket hivta fel saját sorsuk alkotmányos megalakitására és megalapitására, midön az erőszak béklói — reméljük, utoljára — lehullottak: a parancs által eszközölt „rendet" meglehetös zürzavar váltotta fel.

Az eszközök, melyeket a nevezett két államférfiu, s elödeik közül többen mások is czéljaik kivitelére felhasználtak, szükségkép önmagokban hordozták a beállt sajnos eredmény magvait; mi természetesebb tehát, mint az, hogy a gondtalan kézzel elvetett magnak nem csak kicsirázni, kikelni, hanem oly magas, izmos terebélyt kelle odaállitni az államkert kellő közepébe, hogy a doctor urak utódainak bizonyára nem kis fáradságot fog okozni, mig azok eszélytelensége által nagyra növelt szétágazó lombokat korlátolniok, és a fejlödés rendszeres ösvényére visszaterelniök sikerülend.

Egyébiránt szokásossá vált állandó hibája a bécsi kormányférfiaknak, hogy quasi per experimenta in corpore vili teljesithetlen elméleteket hajhászva, ugy a kül-, mint a belügyekben olyatén viszonyokat idéznek elő, melyekből az utánok következők vagy sehogy, vagy csak szerfelett nagy áldozattal képesek kivergödni.

Előrelátható volt, hogy a hol annyira különböznek az érdekek, szokások, a mult, jelen és jövendöre való tekintetek, — a hol az önkényes theoremákkal szemben szerződésileg szentesitett százados jogok állanak szemben, ott az erőszakos centralisatio megszüntével a dualismuson kivül még a foederalismus és pluralismus is elő fog állani, hogy magát érvényesitse, kivált, ha fölidéztetnek.

A fölélesztett nemzetiségi különködések, a jogegyenlöség sajátságos magyarázata a páratlan békezüséggel ide-oda igért nemzeti és állami önkormányzat s különvált területek szerfelett elmés emeltyüknek tünhettek fel némely államboldogitók előtt Magyarország alkotmányos érzületének megtörésére; de hogy eszélyesek, a bölcseség netovábbjai nem voltak, azt misem bizonyitja világosabban, mint azon helyzet, a melybe éppen ez eljárás által jutottunk.

Igaz, hogy a centralista kormányférfiak a politikai cabalistika szentelt krétájával bizonyos büvkört hittek magok körül vonthatni, s remélték, hogy az előparancsolt szellemeket a hatalom eszközeivel, mint valami jeles szinpadi szerkezettel, sülyesztőkkel és repülögépekkel azonnal ismét elodázhatják, mihelyt azt mondhatják a szerecsennek: elmehetsz!

Ámde a tapasztalás azt mutatja, hogy nem oly könnyü lecsillapitni az egyszer felköltött vágyakat, mert azok, akarja nem akarja az állambüvész, a szentelt kréta büvkörét átlépik s kielégittetésöket követelik.

Hanem e diplomatiai sakkjáték következményei közül mindenesetre legjellemzöbb az, hogy bárha mind e szomoru játék Magyarország, illetöleg a magyar nemzet alkotmányos magatartása ellen vala intézve, s mig tartott a többi nemzetiségek, különösön pedig a Lajthán tuli tartományok komolyan alig ellenkeztek, sőt abból hasznot is huztak — most mégis mindennek mi magyarok vagyunk okai.

Még a különben ildomos „Vaterland" is zokon veszi, hogy mi csak saját ügyeinkkel vesződünk. Azt sem helyesli, hogy, a mint hirlik, a német liberalisok, értsd centralisták, kezet fognak a magyar szabadelvüekkel, s a birodalmat tartósan csak a dualismus alapján tartják rendezhetönek. Sőt roszalása tető pontját éri el, midön azt hallja, hogy az elökelő foederalisták közül is már többen kezet fogtak e czél kivitelére az emlitett liberalis centralistákkal, s a mi a dologban legeredetibb, ezt is nekünk rója fel.

Boldog Isten! Mondja meg hát a „Vaterland" mit tegyünk. Ha a februári patens — mely a Lajthán tuli tartományok autonomiáját épp ugy nem kimélte, mint Sz. István országáét, — felfüggesztik, rosz; ha csupán saját ügyeinket akarjuk rendezni, a Lajthán tuliakba nem elegyedünk, s nem kivánjuk elhatározni foederalismus vagy pluralismus legyen ott irányadó, az is rosz.

Már pedig, mi éppen azt tartjuk szoros feladatunknak, közjogi állásunk, a közös uralkodó által az örökös tartományokkal szemben államszeződésileg megszabott viszonyaink ezt követelik.

Sőt azt hiszszük, s tán nem oknélkül, hogy a septemberi politikának is ez az alapgondolatja. Igy értelmezi azt egyik kitünő foederalista, a hirneves Schuselka is, a ki oly meleg öszinteséggel csatlakozott az uj programmhoz:

„Az országgyülések — ugymond — oct. 30. bécsi választói előtt tartott beszédében — azon törvényes közegek, melyeket a sept. 20-iki patens megemlit. Ő e kimondással nem sérti a Lajthán tuli (nekie inneni) jogfolytonosságot, mert ő magasra becsüli azt, de ilyenről csak ott lehet szó, a hol rendszerint egy jogállapot kezdetét vette; hanem egy jogállapotot, mely meg sem kezdödött, folytatni nem lehet. Nem kell a dolgot ügyvédi szemüvegen nézni, fel kell emelkedni a történelmi és államférfiu magasb álláspontra. Ha a magyar és horvát országgyüléssel értekezni lehet, miért ne lehetne a cseh, galicziai, az alsó-austriai, söt még a kis voralbergi országgyülésekkel is. A jogot nem mérik mértföldek szerint. A ki a kiegyezkedést Magyarországgal akarja, annak a követtől kezdve fel a fejedelem megszentelt személyéig, le kell mondania a februári patens zürzavaráról, arról a tágabb és szükebb reichsrath közti izetlen, nevetséges játékról. A minek a legujabb császári nyilatkozvány által az ut meg lön egyengetve, az nem octroyálás, kicsinyszerü azon hatalmas alkotmánymühöz képest, melyet az országgyülések fognak létesitni."

Abban, a mit a legszabadelvübb osztrák-német politikus Bécs város választói előtt, még pedig közhelyesléssel elmondott, bizonyára semmi sincs, a mi a birodalom „tekintélyét, s nagyhatalmi állását" veszélyeztethetné, s mi mégis, bármi rokonszenvel viseltessünk a magasztosult eszmék iránt, tartózkodunk az itélettől, s csak azt kivánjuk legyen meg mindenkinek a magáé.

Avagy nem ez az a magyar szabadelvüség, melyet Schuselka annyira méltányol és követésre méltó példa gyanánt ajánl?

Meg van-e ezzel elégedve a „Vaterland"?!

Lapszemle.

Intő szózat a románokhoz és szászokhoz az Unio érdekében. Megértük, hogy az „Osterr. Ztg" is leplezetlenül az erdélyi Unio mellett emel szót. Czikkének lényege következő:

„Miután irányadó körökben, azon okból, hogy a kiegyezkedés Magyarországgal megtörténhessék, szükségesnek találtatott, hogy az Unio kérdése oly utra tereltessék, melyen a megoldás a magyar nézeteket kielégitheti: világos, hogy az Unio elleni minden ellenzék meg van semmisitve. És miután a teljes reichsrath, mely ugy sem volt egyéb fictiónál, szintén fel van függesztve, a szászok és románok ezen legfelsöbb elhatározásokat már csak mindenkori ismert loyalitásuk folytán is számításba veendik.

„Ha visszatekintünk az erdélyi magyarok passiv magatartására, mely oly fényes győzelmet szerzett számukra, önként felmerül a kérdés: vajjon Erdély két más testvér-nemzete nem folyamodhatnék hasonló eljáráshoz sikeresen? Azonban ezen politika ellen sulyos kételyek harczolnak. Mindenekelött meg kell gondolni, hogy már a magyarok passiv politikája is ingatag alapon nyugodt: azonban ezen alapot mégis erősen támogatta Magyarország hasonló politikája. Mert valóban csak Magyarország erös oppositiója állhatott ellen a febr. alkotmány vizözönének; mig az erdélyi magyarok ellenállása, ha magukra hagyatnak, hatálytalan marad. Nem az erdélyi magyarok, hanem egész Magyarország sulya volt azon erő, mely a korábbi ministeriumot egy eredménytelen politika labyrinthjébe sodrá, s maga is a reichsrathbeli oppositio közremüködése mellett a habok alá merült.

„Ha tehát a románok és szászok a jelen viszonyok között a magyarok korábbi politikáját folytatnák: föltéve, hogy a szászok és románok szintén képesek volnának oly egyöntetü eljárást követni, mint a székelyek és magyarok tették: kérdés marad: mire fogna ezen politika támaszkodni? Bizonyára ez még nem volna képes a sebes forgásba jött kezeket megállitani, sőt igen meggondolatlan tett volna az embernek magát a forgó kerék küllöi közé vetni. Nem marad tehát egyéb hátra, mint hogy a románok és szászok csatlakozzanak a magyar politikához, természetesen kedvező feltételek árán. Mert utoljára is Magyarország nagy becset tulajdonit azon körülménynek, hogy Erdély Unioja minden ott lakó nemzet hozzájárulásával történjék meg, s ezen okból bizonyára kész, a román és szász nemzetnek minden méltányos concessiot megadni. (Magától értetik, még pedig a legnagyobb szabadelvüséggel és békeszüséggel.) Mond a „Hon", honnan e közleményt átveszszük.

Azonban ugy látszik, hogy az „Öst. Ztg." csakhamar megbánta e nyilatkozatát, mert következő czikkében ezeket mondja:

„A szászok csak azon föltétel mellett fogadhatják el az uniot, ha a nemzet történelmi jogai, kiváltságai és szabadalmai a magyar országgyülestől és a koronától ujabban s legünnepélyesebben megerősittetnek. Erre szükségük van, mert különben nemzetiségük kérdése azonnal csak az idő kérdésévé válik. Ha a szászok ezen követelése tövisként szurja is a románok szemét, a szászok kénytelenek ahhoz ragaszkodni. A magyar nemzet semmit sem találhat ezen követelésben olyat, a mi a korona integritását vagy Magyarország önállóságát sértené, mintán a szászok ezen kivételes helyzete hat száz év óta Erdély javára szolgált. Ezen kiváltságok még a modern felelös ministeri rendszerrel sincs ellenkezésben, miután e rendszert ugy sem kell ugyanositani a mindent nivellaló bureaucratiával. A szász autonomia különben sem egyéb, mint egy megye autonomiája. Birtak ugyan a szászok külön igazságszolgaltatási rendszerrel, de ezt ma már nem veszik igénybe. Azonban egyházi, iskolai és községi ügyeikben autonomiájukat föl nem áldozhatják. A magyaroknak éppen nincs érdekükben a szász autonomiát lerombolni, miután ez által csak a románok foglalnának uj tért, s igy előbb-utóbb tulsulyra vergödnének Erdélyben. A románok ellenében csak a szászok képeznek egyensulyt, miután e két nemzet magyarizálásáról szó sem lehet. Kétségtelen, hogy a magyar nemzet haladásra törekszik, következőleg csak örvendhet, ha a szászokban szövetségesekre talál. 1848-ban a magyarok ellenségei voltak a szász autonomiának és Kossuth azt „államnak az államban" nevezte. (Lehet: de nem az oly szász autonomiát, mely nem egyéb egy megye autonomiájánál, hanem a mely akkor, és 1863-ban is, a társnemzetektől külön válva, a bécsi centralistákkal még külön közjogi szerződést is kötött.) Most már a magyarizálási vágyak megszünvén, a bizalmatlanság is elenyészett, s különben is a korona tiszte megakadályozni azt, hogy egyik nemzet a másikat elnyomja.

„A mi a románokat illeti, ezen nemzetnek teljes joga van az unio föltételeül kikötni, hogy mint negyedik nemzet ünnepélyesen elismertessenek, még pedig a magyar országgyülés által is; továbbá, hogy fönmaradjon azon törvény, mely a megye többségének adja a jogot, a helybeli hivatalos nyelvet meghatározni. Ez mind jogos és méltányos. Ezen kivül sok előnyt tulajdonithat e két nemzet arra, ha a külön erdélyi kormányszék, és a külön erdélyi tartományi gyülés is fönmarad, körülbelöl oly illetőségi körrel, mint a Lajthán tul a tartományi gyülések birnak a reichsrath irányában. Ezen kivánatban sok magyar és székely is osztozhatik, mert a politikai unio mellett szeretik tartományi gyülésük statutuarius jogát, s csak akkor kivánkoznak teljesen egybeolvadni Magyarországgal, ha tapasztalják, hogy a románok és szászok által tulszárnyaltatnának. Ily veszély azonban, legalább a közel jövöben nem mutatkozik.

„A magyar országgyülés ezen kivánatokat, hihetőleg nem ellenzendi, s azzal az egyetértés helyreállna, s az unionak korlátlan kiterjesztése ellen gát vettetnék."

— „Gazeta Tr." 83-dik száma „Naszódvidék Bukovinába keblezése" czim alatt egy odavaló főkapitányhoz terjesztett (s mint ő állitja) több mint 40 aláirással ellátott folyamodást közöl, melyben per longum et latum elbeszéli, hogy 1851-ben a II. határőrezred feloszlatásakor a revindicalt havasok tulajdonosi jogkérdése függöben maradván, 1864. apr. 19-kén egy gyülést tartottak, melyben meghatározták, hogy ez iránt egy 7 tagu küldöttség utján folyamodjanak ő Felségéhez; de az erre vonatkozó engedély a főkormányszéktől csak 1865. augustus havában érkezett le. Tehát ugyanez év september 21-kén felment valahára a küldöttség azon különbséggel, hogy csak 5 tagból állott, s a folyamodást ő Felsége személyessének kézbesitette. Mivel pedig ez irányban a „K. Közlöny" tudósitója által az egész naszódvidéki értelmiség (mely nevezett lap szerint csak hivatalnokokból áll) a legfélelmesebb bünökkel gyanusittatik és rágalmaztatik (lásd a „K. Közlöny" 118-dik számát) ők sem pro, sem contra nem bizonyitgatják a valót; mert amugy is állitásaikat egyik ember hiszi, másik nem, s addig ők a közönség előtt hütleneknek, hazaárulóknak, béke megzavaróinak, néplázitóknak, csalóknak, tolvajoknak és zsiványoknak stb. bélyegeztetnének. (Nem tudjuk, melyik közleményünkre czéloznak, mert mi hasonló elnevezésekkel senkit sem szoktunk illetni.) Kérik a főkapitányt, eszközöljön a főkormányi elnökségtől — mint a mely a hazai rend fentartásának egyedüli közege — egy a vesztőfél terhére háramló vizsgáló bizottmányt, melytől ők nem félnek, de kétségkivül inkább a „K. K." felelös szerkesztője és jólértesült tudósitója. Végre a főkormányi elnökség rendelje, hogy ez irat — magyar forditásban — ugyanazon közlönyben jelenjen meg, a népek közti megzavart csendesség érdekében. (A K. K. szerkesztőségének nincs mitől tartania, sőt csak örvendhet, ha e különben hatóságilag helyreigazitott tényállás még kedvezőbben felderittetik.)

— A kolozsvári országgyülés s az azt megelőző követválasztásokban — mint a „G. Tr." irja — Balázsfalva és környéke nem fog részt venni, mert nem akarják sajátkezüleg alázatosan aláirni nemzeti, politikai és alkotmányos jogaiktól való megfosztatásukat. Azért nem is akarnak semmiről tudni, mi rólok náluk, mint nemzet nélkül történik.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Továbbá azt mondja, hogy september 20-kán Kolozsvárt, a magyarpárt vezetője, gróf Bethlen Jánosnál értekezlet tartatott, s a választások érdekében utasitás állittatván meg, annak 2-dik pontja— minden kétségkivül—igy hangzik: „A román nemzet részéről semmiféle óvás el ne fogadtassék, vagy ha igen, az a legszorosabban tárgyaltassék.“ Következöleg nekünk már óvást tennünk sem engedik meg, hogy később ök magok vádolhassanak, hogy részvétünk által mindent elfogadtunk, mit ök tettek és meg vagyunk elégedve, ha Ázsia belsejébe vinnének is. (Ugy látszik, hogy Balázsfalván még mindig kedvencz foglalatossága valakinek, konkolyt szórni a kibéküni készülö nemzetiségek közé, de bizton hiszszük, hogy tisztátalan czéljai meg fognak hiusulni. Különben amaz alaptalan, mondhatnók sületlen ráfogást, mintha a magyar értelmiség kebelében bárhol ilyen vagy ily értelmü határozat kelt volna, kereken visszautasitjuk. Mi föltétlen tiszteljük a szólás-szabadságot, s nincs kedvünk a szebeni uraknak 1863-ban a magyar-székely képviselökkel szemben tanusitott eljárását utánozni. Ezt a dicsöséget szivesen átengedjük a néhai nagy-szebeni Landtagnak, ez ugy is az ö kizárólagos tulajdona, unicum a maga nemében. Szerk.)

Szász nemzeti egyetem.

□ A szász nemzeti egyetem nov. 2-kán tartott nyilt ülésében olvastatott fel az oct. 12-ki ülésből kiküldött ujabb hetes bizottmány által elökészitett felterjesztés, az e bizottmány elnöke, brassói követ Bömches által beadott különvélemény még hiányozván, mely nyilatkozatnak czélja a szász (királyföld) törvényhatóságokat a nov. 19 kére Kolozsvárra összehivott ad hoc országgyüléssel szemben együttes eljárásba öszpontositni.

Miután az elölülö szász ispán a fölterjesztési tervezetet bizottmányi elöadó Gull által felolvastatta, s napi rendre tüzte, Fluger (beszterczei követ) annak érdemleges tárgyalását a következö hétfőre (nov. 6-ra) kivánta halasztatni, hogy a gyülés tagjai annak tartalmát tanulmányozhassák. Bömches (brassói) ellenben 8 napra kivánt elhalasztást, hogy azalatt a követek küldöiktöl utasitást kérhessenek.

Gull Fluger mellett és Bömches ellen szónokolt, miután — mint mondá — a gyülés egybehivása óta elég idejök volt a törvényhatóságoknak küldötteiket utasitással ellátni. Wächter (brassói) ellenben Bömchest pártolta, megjegyezvén, hogy ha annak ajánlata el nem fogadtatnék, ö a tárgy fontosságánál fogva kénytelen leend óvást beadni. Rannicher kiemeli, hogy az országgyülés 14 nap mulva együtt lesz, ideje tehát, hogy a Saxenland népessége a 3 hét óta gyülésező universitás tanácskozásainak eredményét megtudja, mert követeinek megválasztását tovább nem halaszthatja: ö tehát Bömches huzás-halasztásra czélzó inditványa ellen van.

Miután még az elnök kiemelte volna, hogy a tárgyalás azért sem történhetik azonnal; mert Bömches bejelentett s amazzal együtt tárgyalandó ellen véleménye még nincs beadva; miután Binder elmondotta, hogy a követek utasitásaik által nincsenek megkötve, különben csupa levélhordók volnának; és miután Wächter kinyilatkoztatta, hogy utasitásához szorosan ragaszkodik; Fluger a tervezet kinyomását inditványozta, mire szavazáshoz kezdettek. A brassói követek kinyilatkoztatták, hogy a szavazástól tartózkodni fognak. Ezután 19 közül 17 Fluger mellett 2 ellene szavazott. Szavazás után a brassóiak óvást kivántak a határozat ellen a jegyzökönyvbe igtattatni, mit Rannicher, miután az illetök a szavazástól tartózkodtak, viszszásnak nyilvánit; elnök ellenben megengedi, hogy az óvás felvétessék, de egyszersmind constatálja, hogy az a többség határozatát meg nem másithatja. Fluger második inditványa a felirati tervezet kinyomatása iránt elfogadtatván, ennek érdemleges tárgyalása e szerint nov. 6-ára határoztatott.

Vázlatok a székely nemzet alkotmányos életéből.

(Folytatás.)

A jobbágyok számát a székelyek között is szaporitották a Sz. István és Sz. László azon decretumai is, a melyeknél fogva mindazon magyarok, a kik vagy nem akartak megkeresztelkedni, vagy egy más tekintetben a pogánysághoz szitottak, igen gyakran jobbágysággal büntettettek. De továbbá még azt is látjuk, hogy a szolgaság, mint büntetés, még más esetekben is meg volt határozva, pl. ha szabad ember lopott, vagy rabnöt vett el feleségül, avagy még ha csak viszonyban is élt vele; valamint arra is szolgaság várt, a ki a más feleségét elcsábitotta vagy elrabolta [1]). És Kovachich szerint [2]) Sz. László némely törvényei még azokat is jobbágysággal büntetik, a kik feleségeiket — a nélkül, hogy azt bebizonyitották volna, — kurváknak szidták; nem különben azok is, a kik a canonica poenitentiának nem tettek eleget, fejeik megnyiretve, jobbágyoknak adattak ki; szint igy a tolvajok és rablók fiai is. Ez utolsó törvényt azonban II. András eltörölte. De volt még, különösön nálunk a székelyeknél, egy másik oka is a jobbágyok elszaporodásának, az t. i., hogy a székelyek ös törvénye kimondja, „hogy a kik a lustra elöl elvonják magukat, vagy háboruba nem mennek, vagy gyávák és félénkek, ha szintén szabad székelyek volnának is, tisztjeik jobbágyai legyenek, És ezen törvénynél fogva a lelketlen, önzö tiszteknek egy hatalmas eszköz volt a kezükben, a mely által, ha érdekeik ugy kivánták, jobbágyaikat szaporithatták; a mi hogy valósággal meg is történt, kitünik a Mátyás király rendeletéből is, a melynek bövebb fejtegetésébe azonban csak később ereszkedendünk, jelenleg csak azt emlitvén még, hogy az elhatalmasodott tisztek sok székelyt erönek erejével kényszeritettek szolgai állapotra. De másfelöl az is áll, hogy sokan, mint fennebb is látók, elszegényedvén és eladósodván, vagy némelyek éppen, mert maguk nem voltak elég hatalmasak valamely törvényszabta büntetés alól magukat kivonhatni, csakhogy ezen büntetést kikerüljék, a kivánt oltalomért önkéntesen szegödtek egy hatalmasabb jobbágyául.

[1]) S, Steph. Decr. L. II. C. 26. 27. 29. 41. 55. S. Ladisl. Dect. L. III. c. 24.

[2]) Kováchich. Vestig. Comitior T. I.

De ha — különben is még mind a körül, mint sark körül, forogván elmélkedésünk — a fentebb idéztük propositiora visszatérünk, azt még azért is nevezetesnek fogjuk találni, mert annak ezen szavaiból: „sokkal könnyebb és jobb állapotja vagyon a jobbágynak közöttük hadakozásnak idején, hogysem a szabad embernek“, és továbbá: „az urának vagy inkább társának“ kifejezésből az is világosan kitünik, hogy a székely jobbágynak teljességgel nem volt oly szolgai, oly sulyos helyzete, mint Európa többi államaiban, s mint Erdély és Magyarhon többi részében levő jobbágyoknak is.

S ha már most — ezek után — a székelyek adózását veszszük tekintetbe, ugy fogjuk találni, hogy a pénzadót lassankint (különösön a honi fejedelmek alatt) a székelyekhez is behozták ugyan; de mindamellett is hosszas ideig az egyedüli törvényes adó csak is az ökör-adóból állott. Hogy ezen, eleinte önkéntes adó mikor merült legelöbb fel, arról bizonyost nem mondhatunk. A legelső nyomait a Sz. István és Sándor fórabanbán közt létre jött, s már fenebb közlött egyezségben látjuk; de hogy valjon első királyaink alatt gyakorlatilag életbe volt-e léptetve, avagy csak később vált-e általános szokássá, bajos volna jelenleg eldönteni; sőt még az is kérdés tárgya lehet, hogy valjon már Sz. István előtt is nem gyakoroltatott-e? Ezen ököradó beszedése, mint Kallay leirja [3]), „ökörsütés“-nek neveztetett, és következöleg folyt le: a székely nép, a főnépeket és lóföket kivéve, minthogy ezek nem féltek a törvényt kijátszani, a királyi adószedönek minden ökrét bevallva, és ez elé hajtva, igy négyivel összeállitották, egy vagy két gazdától, a mint telt, s ezek közül a székely választott kettöt, a harmadikat pedig az adószedő választotta el, a melyre aztán a szék bélyegét azonnal rásütötték, a honnan aztán ezen eljárás „ökörsütés (signatura bovum)“-nak neveztetett.

A székelyek ösi kiváltságait tovább is vizsgálva, ugy találjuk, hogy eleinte az örökös székelyt a vajda vagy királyi tábla elébe in prima instantia nem lehetett hivni, kivéve azon egy esetet, ha szánszándékos gyilkosságot követett el; de ekkor aztán kegyelmet nem is nyerhetett [4]); később azonban 4 esetben idéztethetett királyi tábla elébe, a mint ezt az Aprobata Constitutio [5]) bizonyitja. S annyival inkább nem szabadott a szabad székelyt törvényes meghivás és megitélés előtt elfogni [6]). Minden nemü peres dolgaik előbb a saját székükön láttattak el, s csak ezután vitethettek fennebb. „Parancsolattal senkit se hivassanak a vajda urak s ispán elébe, hanem kit-kit székén keressenek elöször, és a ki mit nem igazol, az kérdöjével mehessen el ország törvénye szerint“ [7]). De már a honi fejedelmek alatt eltávoztak ezen szokástól, miután az Aprob. Const. fennebbi helyén ez van: „Jobbágyok kérésében, statutioknak contradictiojában, legitimum mandatumoknak nem obtemperalásában, és notában evokáltathatnak táblára vagy dietára.“ (Folytatjuk.)

[3]) Értekezése 199. lapján.

[4]) Szokásbeli törvények 28. száma.

[5]) P. 3. Tit. 76. Art. 13.

[6]) Szokásbeli törvények. 5. 8. 28. száma.

[7]) Szokásbeli tör. 16. szám.

Követválasztási mozgalmak.

Fogaras, oct. 27.

Városunkban a követválasztás folyó hó 26-án a legszebb rendben minden nemzetkülönbség nélkül egyhangulag vitetett végbe, s 133 megjelent szavazatból egy hiján ifj. gróf Haller Ferencz (Fejéregyházáról), s gróf Eszterházi Kálmán (Kolozsvárt, Gyalu) választatott meg a nov. 19-iki kolozsvári országgyülésre. Ez örvendetes tény előrebocsátása után szükségesnek látom a választás előtti eseményeket röviden érinteni, mint előzményeit a létrejött dicséretreméltó egyetértésnek. A város értelmisége belátva az itteni helyzetet, előbb kisebb körü értekezletbe óhajta egységet megalapitani, de miután több helybeli jelölt, fölléptéről szállongó hirek, azon meggyözödést szülték, hogy ez uton a szavazatok eloszolva, olyannak jutand a babér, a kit az általános hangulat nem óhajt; egy vegyes elemü s érdekü értekezletben akart nézet-egységet előidézni, s oly követjelöltről kivánt gondoskodni, ki felülemelkedve állván, e kis város minden magán érdekein, városunkat — habár némileg octroy utján van szerencsénk legelőször országgyülésen megjelenni — méltóan s illöen képviselhesse. Miután gróf Haller Ferenczben egyhangu megállapodás történt, a második jelöltségre távirda utján fölkéretett Kolozsváron gróf Eszterházi Kálmán, a ki a fölhivásnak engedve, folyó hó 21-kén körünkbe megjelenni sziveskedett.

Nagy volt a lelkesedés, a midön gróf Eszterházi Kálmán megérkezvén, s egy lelkes körbe megjelenni ösmertetésül fölkéretvén megjelent, és hazafias szellemü szavakban üdvözlé azon kört, mely ötet Fogarasban, mint ösmeretlent, követjelöltségre fölhivá; üdvözlé alkotmányos érzelmü elvbarátait, kik még fiatal vállaira oly szép s szent hivatást bizni mernek; habár arra soha se számitott, hogy épp Fogaras városa tisztelje meg e szent hivatással; igéré, hogy a mennyire tehetsége engedi, mindenáron igyekszik a hazát — annak szent s törvényes alkotmányát — törvényes királyát, a nemzetiségek s vallás egyenjogositása mellett a valódi népegységet védeni, s egy mind szellemi, mind anyagi jóllét előidézésére közremunkálni a törvénytől engedményezett uton stb. stb. E nyilatkozatot lelkesült éljennel fogadta a népes kör, mely a nemes grófot személyesen is megismerni gyült össze, mely alkalommal üdvözlé öt magyar nyelven szt.-ferenczrendü zárdafönök K. D., németül Sz. K, románul E. Gy., s több jelenlevő izraelita nevében H. Sch, a mely örömtelyes egyetértést, s hazafias óhajok egyesültét végül felköszönté, lelkes szivhez szóló szavakban, a mindég fiatal szellemü s lelkesülni tudó Fülöp Elek.

Vasárnap délután minden választó-jogosult meghivatott általános értekezletre a szálloda nagy termébe, hol az értekezlet vezetésére F. E. kéretett fel, elösorolván ezen értekezlet valódi czélját s szükségességét, hogy t. i. egység idéztessék elő, nehogy a szavazatok elosztásával egy olyan nyerjen többséget, kit általánosan nem óhajtanánk, s miután városunk szerencsés több oly egyént birni, ki Fogarast az országgyülésen képviselhetné, nehogy e miatt megbántás történjék, s a viszály magva elhintethessék, legczélravezetöbb lenne, hogy az egységet fentartsuk, ha két jó hirü s nevü lelkes hazafiba központosul az akarat, kik habár nem laknak is kis városunkban, de épp ugy dobog kebelekben a honfi szerelem, mint bármelyikünkben, s e végett egy kisebb magán értekezlet megállapodása alapján ajánlja ifj. gróf Haller Ferenczet s gróf Eszterházi Kálmánt, a mi általános helyesléssel fogadtatván, miután K. D. (Capistrán) az ajánlott két követjelölt elfogadásának szükségét indokolta, fölkéretett épp megjelenő értelmes román Mayer Gergely ur véleményének nyilt kimondására, mird ö rögtön kész levén, román nyelven fölhivá nemzete jelenlevő tagjait, hogy miután ö Felsége atyai akarata ezen válságos nyomasztó helyzetből népeit egy biztos állandó révpartra kivezetni; miután ö Felsége óhaja mind a kir. leiratban, mind a 20-dik septemberi manifestumban eléggé világos s tiszta, meggyözödése olyan férfiakat s hazafiakat küldeni az országgyülésre, kik az uralkodó Felség legmagosabb akarata kivitelére ösmert, s bevallott elveiknél fogva készek mindent megtenni, hogy megvédjék az ország törvényes alkotmányát s népeinek törvényes jogait, a mely okból oly követet kivánna választatni, ki ö Felsége legmagosabb akaratát átértve, azon szellemben is fog müködni, miután gr. Eszterházi Kálmánt Kolozsvárról még fiatal kora óta ilyennek ösmeri, bátran meri ajánlani; gr. Haller Ferenczet nem levén szerencsés személyesen ösmerni, de mint általánosan ösmert jó hazafit hasonlag ajánlja, s óhajtaná, hogy ezen két követjelölt körül a szükségelt egység fenmaradjon. Mire midön több idö eltelvén, senki se ajánlván más követjelöltet, egy minden pártárnyalatot képviselö 7 tagu küldöttség által fölkéretett gróf Eszterházi Kálmán az értekezletbeni megjelenésre, a ki többszörös lelkes éljen, hoch s szetreaske közt meg is jelent a választók szives körébe, hol F. E. lelkes szavakban üdvözlé, mint a város egyik követjelöltjét, mire a nemes gróf csinos beszéddel felelt. Ezt egyhangu éljen követte.

Gr. Haller Ferencz táviratilag értesittetett a megállapodásról. Gr. Eszterházy pedig az nap estve fáklyásmenettel lön megtisztelve, mely alkalommal üdvözlé a közérzelmet hün tolmácsoló lelkes szavakban Benedek Gyula, az égö 48 fáklyát, mint elveink s hitünk jelvényét mutatta fel, a mely a testben s lélekben egyesült hazát, annak törvényes alkotmányát, törvényes fejedelmét kész volt s lesz, mindég megvédeni; a szabadság, egyenlöség s öszinte testvériség értelmében füzendö uniót éltetve, mint egyedüli reménysugarát egy jobb s biztosabb jövönek, stb. stb, a melyet a nép között megjelent gr. Eszterházi Kálmán hason értelemben viszonozva, szünni nem akaró éljenek közt a „Hymnus“ s „Rákóczi“ lelkesitö hangjaitól kisértetve haza oszlánk.

Az october 26-kán véghezment választás alkalmával minden vallás- s nemzetkülönbség nélkül nyilvánult egyetértés meggyözhette volna a „Gazetta Transilvániei“ névtelen, de rosz akaratu névtelen levelezöjét, hogy az emlitett lap 81. számában 328. lapon a valódi tényeket elferditette, midön Mayer Gergely urnak oly szavakat tulajdonitott a vasárnapi értekezletben, a melyeket nem mondott. M. G. lelkes beszédje valódi alkotmányos s törvényes jellegü volt, s mitsem foglalt magában, a mi álczázott tudósitó rágalmának bármi tekintetben alapul szolgálhatna. r. l.

Kilyén, oct. 30.

A „K. Közlöny“ 122. számában nemes Három- és Miklósvárszék törvényhatósága részéről négyen vagyunk követjelöltek megnevezve.

Ugyanazon lap 126 számában önérdek és pártsugallta fondorlatok elleni erélyes védelem emlittetik.

E két közleményt combinálva könnyen azon véleményre jöhetnének e lap igen tisztelt olvasói; hogy azon 4 követjelölt valamelyike, vagy mindenike körül szenvedélyes pártcsoportulások léteznek; miket ha önérdekünkben elöidéznénk, vagy pártolóink részéről akaratunk ellen is, oly veszélyessé nöni engednénk, hogy a netán sajnos következések meggátlására erélyes védelmi fellépés szükségeltetnék, mig egyfelöl minden tiszta honfiui kebel roszalását vonnánk magunkra, addig másfelöl nemes Háromszék törvényhatósága, mely fondorlatokra engedte magát felhasználtatni, törpe kiskoruság színében tünnék fel.

Melyeknél fogva, ámbár vádolva egyenesen senki sincs, de minthogy a csak gyanusitás negyedrésze is sokkal sulyosabb, semhogy azt szokatlan vállaim hallgatva hordozhatnák el: honfiui bizalommal kérem fel azért a tisztelt szerkesztöséget tért engedni becses lapjában, következő nyilatkozatomnak.

1-ször is, mi az önérdeket illeti: öszintén nyilvánithatom, miszerint jelenleg rend felett csoportosult magán ügyeim miatt is, bármennyire érdemem feletti megtiszteltetésnek tekintem a küszöbön levő fontos országgyülés követi tisztével kitüntetnetni, de erre nemes Háromszék törvényhatósága részéről ez alkalommal annyival kevésbé vágyakozhattam, mivel már ilyefalvi elv-barátaim jó előre hasonló bizalmas felszólitással kerestek meg, kiknek irányomban több izben tanusitott bizalmokért örökre hálás köszönettel tartozom.

2 or, a pártoskodásra nézve bátorkodom magára a tiszti állásánál fogva is Háromszéken legmagasb tekintélyre hivatkozni, ugy szintén elv-barátaimra: hogy én nem csak szóval nyilvánitám mindég, miszerint azon szoros egyetértést, mely Isten, világ és önmagunk előtt nemzetjellemünk nagyságának legbiztosb jele, szebb jövönk reményének a közel lefolyt nehéz időkben egyik alapja vala: kegyeletesen még most is megörizni hazafi feladatunknak tekintem, hanem midön egy nagyobb tekintély alatti értekezlet, mely a követjelöltek iránti nézeteket kiegyeztethetné, kilátásban nem volt: magam kivántam alkotmányos volt királybiró társaimmal tárvényhatóságunk befolyásosb egyéneit ez érdemben önzéstelen tanácskozásra összehivni.

A mi pedig az én követjelöltségemet illeti, ezt october 10-dike után, elv-barátim ismételt felszólitásai által buzdittatva, csak is azon feltétel alatt fogadtam el a sepsi-miklósvárszéki kerületben: hogy ha Berde Mózes bazánkfia, más erre jogositott testület részéről fogna megválasztatni, fenhagyván azt, miszerint ha tán ö is ezen választókerületben lépne föl, ez esetben Háromszék érdekében, 17 év előtt kitüntetett és saját emlékemben is biven megörzött érdemei előtt visszavonulhassak; mely feltételemhez ma is szilárdul ragaszkodom.

Ezek szerint, midön e lap igen tisztelt olvasói előtt magamról minden párt- és önérdek sugallta fondorlatok gyanuját elháritottnak tartok, és egyszersmind a választókerületre osztás kérdését mellözni kivánom, mivel hogy ugy is nem sokára még inkább kitetszendik a testvér törvényhatóságok eljárásaiból, ha vajjon az octob. 10-diki bizottmányi gyülésben a felosztás ellen kifejtett nézeteim helyesek vagy tévesek voltak-e, eddig is hosszura nött soraimat azon forró óhajtassal zárom bé: vajha édes hazánk más törvényhatóságai és nemzetiségei is oly önzéstelen, honfi kebli, szilárd jellemü és polgári érettségü lakósságnak örvendhetnének, mint a mi derék Három- és Miklósvárszékünk, mert igy bizonyára Felséges uralkodónk, hazánk nagyjai és mi egyszerü polgárok valamennyien szép remények közt nézhetnénk alkotmányos honunk jobb jövője felé!!!

Székely Gergely.

Kül- és belföldi levelezés.

Odessa, oct. 23.

A „Kolozsvári Közlöny“ nem emlékszem melyik számában olvastam, hogy Omer pasa kiséretével Bécsben volt, de további tudósitást róla nem olvastam. Talán nem lesz érdeknélküli, ha e tárgyról tudósitásomat, a tks urnak megküldöm.

Én e hó 20-án Odessába indulandó vártam a postahajót, a mely egy és fél napig késvén, a kicsi viz mián, és 20-án fél 12 órakor délben érkezett Giurgevora, a honnan 1 órakor indultunk tovább, megtudván, hogy Omer pasa ugyanazon hajón utazik velünk, és a 8. és 9. számu kabinetet lakja a hajón. Kisérete egy öreg szolga és három bécsi nö. Omer pasa magas termetü 58 éves férfiu, hosszu képü, nagy orru, haja nagyon szürke, szakálla és bajusza egész fehér, szakálla az arczon keletiesen beretválva és kurtára vágva. Szolgája 49 éves, közép termetü, hosszukás egészen ránczos arczu, se szakálla se bajusza nem is volt

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

soha. Gazdáját mióta Törökhont lakja szolgálja. Omer pasát utazásában csak ez egyetlen szolga kisérte; most Bécsből jöve, magával hozott 3 bécsi nőt, egyik 51, másik 22, harmadik 14 éves. Kiséretével csakhamar megismerkedtem, kik e következőt beszélték: A 14 éves nő egy hivatalnok leánya, kit azon igérettel hozott magával, hogy nőül veszi; ezen nő szép, egészen kifejlődött, közép termetü, kerek arczu, fekete rövidre vágott hajjal; magatartása még nagyon gyermekies, nem látszik felfogni jelen helyzetét, a hajón nagyon vidám volt, csinosan, de egyszerüen hamuszin szörköntösbe öltözve. Beszélgetvén vele, azt mondta, hogy atyjának 500 frt évi jövedelme vagy is fizetése volt, most Omer pasa 2000 frt évi jövedelmet igért. Ezen fiatal nő mellé szobaleánynak hozta a 22 éves nőt, a ki a hajón vidámnak nem mutatkozott, kedvetlensége okául hazája elhagyását adta; egyszerü, csinos, fekete szörköntös volt öltözete, havonkint 100 frt fizetése van, és Omer pasa azt igérte, hogy egy orvoshoz fogja férjhez adni. Az 51 éves nőt pedig gazdasszonynak hozta magával, ezen nő egy kisded termetü, zömök, tisztes, öreg özvegy asszony, havonkint 60 frt fizetése leend; öltözete egyszerü kávészin szörköntös. — Omer pasa öltözete a hajón veres töröksapka kék bójttal, kávészin hosszu salonkaput, fekete mellény, szürke pantalon és sarkantyus csizma; a látogatásokat pedig a sötétzöld diszöltönyében tette azon diszkardjával, melyet a szultántól kapott ajándékban. Szolgája öltözete: veres töröksapka, sötét kávészin kaput, mellény és pantalon. A nők Bécstől Giurgevóig tartott utazásuk élményeit beszélték elé. Pestre érkezvén, az „Angol királyné“ czimü vendéglőben szálltak, a hol ötet várván, 8 szoba volt részére csinosan ellátva, a lépcsőzet tükrökkel és virágokkal diszitve. 2 nap levén ott, fizetett 220 frtot a szállásért; onnan Orsovára jöttek, a hol $1^1/_2$ napot időzött s lehetőleg szép elfogadásban részesült; Belgrádban, a hol 2 nap időzött, nagyszerüleg fogadták. Az oda való pasa kisérettel elibe ment, keleti ünnepélyességgel fogadván. A várba érkeztekor ágyuztak és a kiállitott katonaság diszlövéseket tett; 2 óra hosszan tartott e tisztelgés, s ez idő alatt a katonai zenekar is hallatta magát. Este nagy diszlakoma és zene, és reggel 5 órakor ujra zene. Szállása igen csinosan volt rendezve, különösön ágya királyilag volt feldiszitve; a paplan vérvörös selyemből horgolva, tiszta arany és ezüst virágokkal kivarrva.

Belgrádról Giurgevóra indult, a hol egy austriai konsul fogadta, a ki is Csernavodáig kisérte. Giurgevón ültem én is a „Sofia“ posta-hajóra, megismerkedve itt Omer kiséretével, ennek következtében, s hogy én voltam az egyetlen magyar öltözetü a hajón, délután 4 órakor kabinetje előtt csubukozván Omer pasa, engem, arra sétálót, magához hivatott, széket hozatott, maga mellé ültetett, és ott egy pár óra hosszat beszélgettünk. Beszélgetése tárgya: utazása, a törökhoni gazdaság-folytatása, csak kevés a csatákról. Beszélgetésünk ideje alatt törökös feketekávéval kinált meg; a findzsa chinai porczellán volt, kövekkel kirakva; alakja mint nálunk a tojáspohár, a melyre a főtt-tojást teszik. Beszélgetésünket félbeszakasztotta Szilistria közelében este 6 óra tájban azon eset, hogy a mi hajónk összeütődött egy török vitorlás hajóval, a mely szaladdal volt rakva; még pedig a balfelöli kerék egészen reá ment a török hajó szélire és a kerékből három lapát kitört, 2 órai munka után sikerült a hajóval tovább hatolni, minden nagyobb sérülés nélkül. Ezen idő alatt ebédeltünk, Omer pasa mindig a kabinetjében evett, és a salonba be se ment. 10 órakor theánkat megittuk és lefeküdtünk; reggeli 5 órakor Csernávodán felköltének, hogy menjünk által, a Galaczról elénkbe jött „Austria“ nevü hajóra, mert a másiknak az elkésés miatt vissza kellett mennie. Itt szállott ki Omer pasa kiséretével a vaspályán tovább menendő Küsztendsébe, és onnan Konstantinápolyba.

Mi tovább mentünk Braila felé, a hová is 21-én délben $^1/_2$ egy órakor megérkeztünk. Brailáról keveset irhatok, minthogy alig volt annyi időm, hogy egy kibérlett vitorlás hajót megnézzek, a melyen 300 hordó gázt szállítok Odessába. Csinos város, rendesen tiszta, csak a Dunapartja rendetlen. Brailából $^1/_2$ kettőre indultunk, és $^1/_4$ háromra érkeztünk Galaczra; Galacz egyrésze dombos oldalon fekszik, a mi a Dunáról jól veszi ki magát, mert a város rendetlen ugyan, de a Dunapartja szép. A brailai kikötőnél, ugy a galaczinál is egy pár száz vitorlás hajó horgonyozott. Délután 3 órakor Galaczról egy muszka gőzössel indultunk el, és 7 órakor érkeztünk Tultsára, eddig a Duna mind szélesedik, innen pedig láthatólag keskenyedik medre; csak nagyon lassan hatoltunk tovább, mert már egészen sötét volt, ugy hogy alig lehetett látni, a mit nagyon sajnáltam, minthogy éjjfél után 1 órakor Szulinánál ereszkedtünk a Fekete-tengerre. Galacztól egész Szullináig érdekes volt az egész Duna hosszában, a parton horgonyt vetett hajókat szemlélni. Tultsától Szulináig minden vitorlás hajón lámpa égett, s minthogy e vonalon a Duna medre nagyon keskeny, minden hajó mellett nagyon lassan és folytonos kiabálás közt haladt el hajónk. A Fekete-tengerre érve azonnal lefeküdtem, mert nagy szél volt, és hajónk annyira hánykodott, hogy kivált azon utasoknál, kik azt legelébb próbálták, furcsa érzést idézett elő. Én magamat ugy éreztem, mintha savanyu kökényt ettem volna, nagyon keveset aludtam, elannyira rengetett a hajó, hogy szinte elszédültem belé. Regel 5 órakor fölmentem a födélzetre, s az idő valamit csöndesedvén, gyönyörü látványt mutatott az utazónak a nagy tenger tükrén szerteszéjjel hánykodó vitorlás hajók látása, valamint nagyszerü volt, kivált reám, Odessa fekvése a tengerparton, a hová 8 órakor reggel érkeztünk.

Minthogy itten mintegy 8 napot időztünk, ezalatt megismerkedtem Odessa fekvésével, nevezetességeivel és kereskedésével, és haza menetelem után, ha alkalmatlan nem leszek vele, megkisértem leirni, és a tks urnak beküldeni. *)

Popini Nándor.

*) Előre is köszönetet mondva, elvárjuk. Szerk.

Különfélék.

— Éppen most jelent meg Kolozsvártt a Stein János ur bizományában ily czimü könyv: „Okmánytár Erdély legujabb jogtörténelméhez 1848—1865. Szerkesztette Sándor József. 24 iv, ára 2 frt o. é.“ E gyüjtemény — mint szerző irja előszavában — tulajdonképpen a „**Budapesti Szemlé**“-ben közelebbről megjelent: „Erdély Magyarország kiegészitő része“ czimü, külön lenyomatban is megjelent, nagy gonddal irt, alkalmas időben megjelent, s döntő körökben is nagy figyelmet költött művének kiegészitő része, tulajdonképpen pedig annak történelmi és diplomaticai alapját képezi; s hogy amazzal együtt nem jelenhetett meg, legyőzhetlen akadályok okozták. Készült e gyüjtemény a történetkedvelők, országgyülési követek és hivatásukban komolyan eljárni kivánó publicisták számára.

Legelől áll a „Partium“-nak Magyarországhoz visszakapcsolásáról szóló 1836-ki t.-cz.; azután az 1848-beli magyarországi VII. és erdélyi I. unio törvényczikk; következik az 1848-beli erdélyi országgyülésnek előzményeivel és következéseivel együtt egy teljes politikai, törvényes és diplomatikai képe; tovább az erdélyi országgyülésről kinevezett unio-bizottságnak tagjai, és több üléseiről vitt jegyzőkönyvi kivonatok vannak közölve, valamint a szász nemzet emlékirata a magyarországi köz országgyüléshez az unio iránti feltételeikkel együtt; következik a szász követek kilépése a pesti köz országgyülésből; Schmidt Konrád lelkesült nyilatkozata; a szászok egy részének a magyar alkotmánytól elhajlását s az austriai összállamba való beleolvasztatásukra törekedésöket constatáló hivatalos okiratok; az erdélyi katonai kormány felállitása iránt költ rendeletek 1849; a szász nemzetnek saját autonomiájáról való lemondása a martiusi osztrák-chartáért, ezt hitelesitő hivatalos adatok; a szász nemzet a maga tisztviselőinek számára királyok és fejedelmek által adományozott és inscribált nemzeti vagyonából 40,000 p. forintot iskoláinak és egyházainak adományoz 1852-ben, s e helyen az ország közkincstárából birái és törvényszékei számára 200,000 forintot, püspökének és egyházának 16,000 forintot stb. eszközöl ki, az ezekre vonatkozó hivatalos okiratok; a szász nemzetnek egyházi autonomiájáról való lemondását bizonyitó okiratok 1852-ről; az 1860—61-ki octoberi diploma és februári patens: e két fejedelmi kibocsátvány irányában való alkotmányos magatartása az erdélyi magyarságnak és székelységnek, s velök szemben a szászok és oláhok octroyálási irányu küzdése s utoljára a Schmerling-féle alkotmánysegélyével kivivott ephemer előnyeik; az 1862—63-ki provisorium, az ennek gyökeres megismerésére tartozó hivatalos okiratok; az 1863—64-ki szebeni octroyált tartományi gyülés kezdeményezése, létrehozása, szerkezete, követett iránya, s hozott végzései. S mindezeknek a hivatalos oklevelekből egybeállitott élethü képe; a szász bureaucratia a királyi főkormányszéki fizetésekhez hasonlót viv ki polgármesterei és senatorai számára; végződik a gyüjtemény a folyó 1865-dik évi septemberi s azt követett királyi rendeletek közlésével; toldalék gyanánt a szerkesztő közli az 1863—64-ki tartomány-gyülés czikkelyeit, s az egészhez czélszerü betürendes tárgymutatót csatol.

E tartalom közlésnéli ékesebb s igazabb dicséretet nem lehetne irni e gyüjtemény szerkesztőjére nézve, valamint ajánlani is lehetlen jobban, mint a hogy ezen napi és küszöbön álló kérdésekkel összefüggő rendkivül becses adatok e könyvet ajánlják mindazoknak, a kik a politika kényes ügyével közvetve vagy közvetlenül foglalkoznak, legföképpen pedig az országgyülési tagoknak. Szükséges továbbá azoknak is, a kik az elől emlitett Szemle-czikkeket olvasták: azok a czikkek az okmánytárral együtt az erdélyi unio ügyet és magyar alkotmányos álláspontot eddig nem ismert igazsági fokra és fényre emelik; a mit a derék hazafi fáradozási dijául egyedül kiván s bizonynyal el is ér. A nyomdai kiállitás diszes. Kapható e mü a helybeli és pesti könyvárusoknál. Szerkesztő az utánnyomás vagy forditás ellen tiltakozik. A korszerü, diplomatikai hitelességü s gazdag beltartalmu könyvet ajánljuk a müvelt közönség figyelmébe. □

*** Gróf Lázár Kálmán „Közvélemény“ czimü politikai lap engedélyeért folyamodott.

*** Nemzeti szinházunknak tehát csakugyan versenytársra akad. Suhr Wilmos társulatával e hó folytán megkezdi müködését. Mint halljuk, azonban társulatának csak egyrészét küldi ide.

*** A napokban a Stampá-féle czukrászatban egy katonatiszt szélhüdés következtében rögtön s csakugyan észrevétlenül meghalt.

*** Follinusz a téli idényre nehány ügyes tánczosnét is szerződtetett egy tánczmesterrel, ez utóbbi neve Kajetán Kálmán. A tánczosnök közül csak kettőt ismerünk a pesti városi szinháztól Ragyák Borbála és Szilvai Marit.

*** Bárò Reichenstein, mint értesülünk Pestən mulat, honnan Szebenbe utazandó. A napokban este látogatást tett Eötvös József hétszemélynök urnál, hová meghitt barátai: Marcher budai orsz. pénzügyigazgatósági elnök, Ziegler pénzügyi fötanácsos, Gervay és Wettstein pénzügyi tanácsosok kisérték.

*** A pesti nemz. szinház igazgatósága hir szerint utasitást kapott, hogy császár és császárné ő Felségeik Pesten időzése alatt minél több nemzeti drámát adjon elő, miután császárné ő Felsége magyar szinműveket óhajt látni.

*** Mint Szászvárosról irják nekünk a magyarság ottani követjelöltjei dr. Lészay Dániel és Vagner Frigyes.

— Kimutatás a kolozsvári kisegitő pénztár-egylet forgalmáról october havában 1865.

Bevételek:

Pénztármaradék a m. hóról .	9,954 ft	9 kr.
60 uj tag 342 részvény után 5 frt	1,710 „	— „
Havi, rendes és rendkivüli betételek	36,030 „	14 „
Könyvdijakban	60 „	— „
Kamat, provisio és váltódij . .	3,420 „	75 „
Bélyegdijakban	182 „	75 „
547 tag által visszafizetett kölcsön	155,010 „	— „
A bevételek összege . .	206,367 „	73 „

Kiadások:

588 tagnak kölcsön	177,810 ft	— kr.
Tisztviselők fizetése	181 „	32 „
Irodai kellékek	22 „	25 „
Bélyegre	180 „	— „
Kamat	40 „	90 „
Töke-visszafizetés	21,361 „	76 „
Segélyezés	152 „	— „
Pénztármaradék	6,619 „	50 „
	206,367 „	73 „

Kolozsvártt, october hó 31. 1865.

Tauffer Ferencz, igazgató. Geltch János, könyvvezető. Wagner Frigyes, pénztárnok.

Politikai hirek.

Franczia ország. Páris, oct. 30. Az algiri fölkelés növekedőben van. Mac Mahon elutazását elhalasztá, és segédét küldé Párisba. Fould azon fenyegetésével, hogy visszalép, a budgetnek 12 millióval apasztását eszközlé ki. Sewardnak Mexicóra vonatkozó jegyzékére Drouin igen udvariasan és rögtön válaszolt. A tegnapi ministertanács elhatározta, hogy a csapatokat Mexicóból, minél előbb lehet, visszavonja.

Clarendon külügyministerré történt kineveztetését Párisban a két nyugati hatalmasság szoros barátságba és Olaszország jövője iránti egyetértése jeléül tekintik, sőt azt állitják, mikép Clarendon egyenesen III. Napoleon jelöltje, a mi valószinü, ha azon specialis küldetésre gondolunk vissza, melylyel Clarendon két év előtt a franczia császárhoz megbizatott.

A „Journal des Debats“ irja, hogy Rómában meg vannak arról győződve, mikép Antonelli Olaszországhoz fog közeledni, és hogy a római kérdés megoldás elé megy. Titkos egyességről is beszélnek, a mely Franczia ország beleegyezésével köttetett.

Olaszország. Florencz. Az Olasz- és Görögország közötti viszonyok, lépést tartva a két ország mindinkább emelkedő kereskedelmi forgalmával, mindig barátságosabbak lesznek. Egy görög delegált fog csatlakozni a japáni olasz expeditiohoz, hogy szintén gondoskodjék a selyembogár-tojás megujitásáról hazája számára. Az athénei nemzetőrség ezredese, Koroneos, Olaszországba utazik, hogy az itteni nemzetőrség szervezetét tanulmányozza, s mindenütt a legbarátságosabb fogadtatásra talál.

Schweicz. Bern, oct. 27. Ma került szőnyegre a nemzeti tanácsban a szövetségi alkotmány revisiójának alkalmával azon kérdés, valjon ezután a papság is megválasztható-e a nemzeti tanácsba. A bizottmány e kérdésben többségre és kisebbségre oszlott. A kisebbség, melynek dr. Escher A. jelentéstevője, azt inditványozta, hogy tekintetbe vévén a katholikus papság szellemi függését Rómától, s a katholikus, valamint a protestáns papság egyenjogositásának szükségességét, ne fogadtassék el a többség inditványa, mely a papságot is megválaszthatónak nyilvánitja. Stämpfli Bernből a bizottmány többségének nevében szót emel, s javaslatát a szövetségi alkotmány 44. §-ban tegnap elfogadott teljes vallásszabadság elvének szükséges következményeként tünteti fel.

Végül az éjszak-amerikai Egyesült-Államok alkotmányára is utal, mely a papságot szintén nem zárja ki a törvényhozó testületbe való megválasztásból. Stämpflivel egyértelmüleg nyilatkoztak Arnold Uri cantonból, Cretton Wallisból és Vuilleret Freiburgból, mig Tanch Tessinből, Vautier Genfből, Curti St. Gallenből, Theiler Luzernből és Eitel Lausanne-ból szavazatjokat majdnem mindnyájan egy és ugyanazon okoskodással a papok megnemválaszthatósága mellett adták be, mi jelentékeny többséggel (69 szavazattal 29 ellen) el is fogadtatott.

Orosz-Lengyelország. Varsó, oct. 26. Rzewusky elfogatása és deportatiója ismét bebizonyitja, mily kevés rokonszenvre talál az orosz kormány Lengyelországban, miután még oly magasállásu egyházi férfiakat is kénytelen elhallgattatni, kiknek ereiben a mérsékelt gondolkozásmód teje folydogál. A varsói érsek, Felinsky, az utolsó forradalom kitörése óta szigoru belebbezésben tartatik Oroszországban, s most még keményebb sorsban részesittetik utódja, ki a távoli Astrakanba deportáltatott. Rzewusky állitólagos vétsége felől Varsóból a következőket irják: „Az orosz kormány Rzewuskyt nem csupán folytonos és rendszeres oppositióról, hanem a fenálló törvény elleni izgatásról is vádolja. Igy Rzewusky már előbb is a nemzeti gyász letétele ellen müködött volna, ellentállt a harangozás isméti megkezdésének, s végül közvetlen összeköttetésben állott a bécsi nunciussal. Továbbá a nuncius legutóbbi rendeletét a lengyel papságra vonatkozólag önhatalmulag s a kormány engedelme nélkül küldötte meg ez évi augustus vége felé a királyság püspökeinek, s a zárdákban önkényü választásokat tétetett. A varsói káptalan uj helyettes választására szólittatott fel Rzewusky Astrakánban egy varsói suffragán püspök fizetését huzza.“

Két nappal Rzewusky elfogatása előtt Varsóban a panslavismus apostolának, az irodalmilag hires, de politikailag gyanuban álló, orosz Pogodinnak tiszteletére, ki néhány nap óta Varsóban mulat, Berg gróf helytartó diszebédet adott, s egy toast a lengyelek és oroszok testvérisülésére mondatott. Ezen békülési törekvések bizonyitékául a nemzeti érzelmü Rzewusky főpap pár nappal később az ázsiai határszélre deportáltatik.

Szentpétervári hirek szerint oly ukázszerkezet fekszik a synodus előtt, melynélfogva a czár által összehivott rendkivüli családi tanács ezen házi törvényt: „a császári ház egyik tagja sem vehet fel más vallást mint a görögöt, és más vallásra sohasem térhet át“ annyiban megszüntette, a mennyiben azon törvény jövendőben a császári ház férfitagjaira nem lesz alkalmazható; azonban az illető tagnak, a ki más vallásra akar áttérni, előbb a czár beleegyezését kell kikérnie.

Amerika. New-York, oct. 21. New-York democrata conventiója Johnson elnök mellett nyilatkozott, s a a Monroe-tannak Mexicora leendő alkalmazását kivánta Seward államtitkár beszédében reményét fejezte ki, hogy a köztársasági államintézmények, ugy miként az amerikai continensen előbb is fenállottak, ujolag feléledtek és elismertetnek. Ily haladás aztán bizonyara nem vesztené el hatását a szárazföld más részeire sem.

A „Kolozsvári Közlöny“ magán távsürgönyei.

Feladatott N.-Szebenben nov. 6-án d. u. 3 óra 30 p.
Megérkezett Kolozsvárra nov. 6-án d. u. 4 óra 30 p.

A Bömches által beadott különvélemélemény a felirati tervezet előterjesztését ő Felsége akaratával ellenkezőnek, alkotmányellenesnek, s időszerütlennek nevezi. Az általános vita befejeztetett. A felirati tervezet 18 szavazattal a brassói és köhalmi követek ellenében (tehát 4 ellen) elfogadtatott. Rannicher, Binder, Teutsch 1613-at emlegetve, s Gullal együtt recriminálva vitatkoztak Bömches, Schreiber és Lindner ellen. Utóbbi kimutatja, hogy az universitás az 1849. martius 4-iki Charta kedvéért maga feladta a szász helyhatósági alkotmányt. Délután 4 órakor lesz a részletes tárgyalás.

Feladatott N.-Szebenben nov. 6-kán d. u. 7. óra 25 percz.
Megérkezett Kolozsvárra nov. 6-kán d. u. 8. óra 15 percz.

A két órai részletes tárgyalás bevégeztetett. A felirathoz még az a lényeges pótlék csatoltatott, hogy Magyarországnak az összbirodalomhoz való államjogi viszonyának megállapitása előtt az unio kérdésének tárgyalása meg nem engedhető. A köhalmi követek visszautasitják e függeléket. A brassóiak a vita kezdetén voltak jelen. Szeben városában az országgyülési követek választása jövő csütörtökön lesz.

Feladatott Gy.-Fehérvártt nov. 6-kán d. u. 4 óra 30 perczkor.
Megérkezett Kolozsvárra nov. 6-kán d. u. 5 óra 35 perczkor.

Gyula-Fehérvár városa részéről Szoboszloy György és b. Kemény Gábor választattak országgyülési követekül.

Feladatott Szászvároson nov. 6-kán d. u. 4 óra 5 perczkor.
Megérkezett Kolozsvárra nov. 6-kán d. u. 4 óra 50 perczkor.

Szászváros városa részéről Lészay Dániel és Schuller Józsefválasztattak meg követekül. Pótkövet Popovits Miklós.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

November 5-kén: 5% Nemzeti kölcsön 100 frt. 69.40.—5% Metalliques 100 frt 65.40.—Bankrészvény 773. — Hitelintézeti részvény 200 forint 162.10. London 10 ft st. 100 frt $23^1/_4$ kr 107.30. — Ezüst $106.^1/_4$. Cs. kir. arany 5.23. — 1860. kölcsön 85.25.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

Szám **4443.** 1865. (329) (2—3)

Hirdetmény.

Ns. kolozsmegye id. törvényszéke közhirré teszi, hogy az 1865-ik évi december 13-án 5201 szám alatti jogerejü becslési végzés alapján Szilvásy László felperesnek 10,500 o. é. ft. töke követelése, ennek 1863 november 1-étől a fizetésig folyó 6% kamatja, az eddig megállapitott perbeli, ugy a becslés alkalmával felmerült, és jelenlegi kérésért összesen 66 ft. 37 krban mérsékelt, ugy az ezután felmerülendő költségek erejéig alperes gr. Tholdalagi Mihály N. Ercsében fekvő, biróilag 118,014 ft. 17 xr. becsült jószágának, mely több rendbeli belső telkekből rajtalevő épületekkel, külső szántó, kaszálló, erdő és legelőrészekből áll, birói végrehajtásos árverezése megengedtetvén, foganatositása végett két határnap tüzetik ki, **1866-ik évi február 19-ik és april 5-ik napján** d. e. 9. órán kezdődőleg Kolozsvárt a megye törvényszék irodájában.

Miről a venni kivánók oly hozzáadással értesittetnek, hogy az elárverezendő fekvők az első határnapon csak becsárban, vagy azon felül, a másodikon a becsáron alól is a többet igérőnek el fognak adatni.

Az elárverezendő ingatlanokról szólló becslési munkálat, és az árverezési feltételek megtekinthetők e megye törvényszék levéltárában.

Végül a jelzálogos hitelezőkhez a pprdts 509 §-ában részletezett felhivás intéztetik.

Ns. Kolozsmegye id. törvényszékének 1865-ik évi October 3-án tartott üléséből.

(330) (2—3)

Hirdetmény.

A fels. kir. főkormányszéknek folyó hó 12-röl 25,142 sz. a. kelt rendelete következtében az ezen s a Nagy Enyedi orsz. kir. fegyintézet örszemélyzetének a jövő 1866 évre járuló öltönyökhez a szükségeltető kelmék és anyagok u. m.

18 röf $1\frac{1}{3}$ röf széles világos szürke köpenynek való posztó.
$11\frac{3}{4}$ „ $1\frac{1}{2}$ „ „ búzavirág szinü szegélynek való posztó.
225 „ $1\frac{1}{2}$ „ „ kabátnak való sötét zöld posztó.
$157\frac{7}{8}$ „ $1\frac{3}{4}$ „ „ nadrágnak és mellénynek való szerecsen szürke posztó.
16 „ 1 „ „ köpeny bérlésnek való vászon.
387 „ 1 „ „ kabát, nadrág és mellénynek való vászon.
$113\frac{3}{4}$ „ $\frac{3}{4}$ „ „ uszály bérlésnek való calicot.
$211\frac{1}{4}$ „ 1 „ „ lábravalónak való vászon.
$4\frac{2}{3}$ tuczet köpenyre való nagy sárga réz gomb.
$1\frac{1}{3}$ „ „ „ apró „ „ „
182 „ kabátra „ nagy „ „ „
$30\frac{9}{12}$ „ „ „ apró „ „ „
91 „ nadrágra „ fekete csontgomb.
$45\frac{6}{12}$ „ mellényre „ rézfülü fekete szarugomb
91 darab sötétzöld sapka, ebből 4 drb ezüsttelszött sinor és rózsával, a többi selyem sinor és rózsával, valamennyi fénymázos szemernyövel és viaszszosvászon boritékkal egyremásra.
100 „ csillag. ebből 6 drb ezüsttelszött, a többi selyem egyremásra.
4 „ nyakposzmánt, ebből egy drb ezüstelszött a többi selyem egyremásra.
108 „ katonai nyakaavaló árverés utján lévén beszerzendők; az e tárgykardbojt, ebből egy drb ezüstelszött, 3 drb fehér dróttalszött, a többi selyem egyremásra.

beli irásos árcsökkentés folyó évi **Szt. Andráshava 18-ra** reggeli 10 órára iratik ki, mi azon megjegyzéssel tétetik közhirré, hogy az ezen vállalkozáshoz hozzá szólani kivánók szabályszerü bélyeggel ellátott az egész szálitmányért kivánt összegnek 5%-val, mely készpénzben vagy tözsde járvány árral biró belföldi állampapirokban lészen leteendő, mint bánatpénzzel megterhelt irásos ajánlataikat a kitüzött határidőig ezen igazgatósághoz annál bizonyosabban benyujtsák, mivel azontul, semmi bármily jutányos ajánlat sem fog többé elfogadtatni. Az ezen vállalkozásra vonatkozó szorosabb feltételek valamint a szállitandó kelmék és anyagok minta darabjai is, melyekkel a szállitandó kelmék és anyagoknak ugyanazonosoknak kell lenniök, az ezen intézet irodájában a szokott hivatalos órák alatt addig is megtekinthetők.

Az orsz. kir. fegyház igazgatóságtól.

Szamosujvárt 1865 octoberhó 27-én.

(297) $^{7}/_{11}$ (3—3)

Ő cs. kir. **ap. Felsége,**

IX. ÁLLAM-LOTTERIÁNAK

közhasznú és jótékony czélokra megnyitását elrendelni, s egyszersmind legkegyelmesebben meghagyni méltóztatott, miszerint ezen sorsjáték tiszta jövedelmének

felerésze a bécsi zenebarát-társulat conservatoriumára:
egyik negyedrésze az 1848, 1849 és 1859 évi hadjáratokban megsebesült cs. kir. katonák javára, és az ezen időszakokban elesett cs. kir. katonák özvegyei és árvái felsegélésére rendelt alapitványra:
másik negyedrésze pedig főtisztek, katonai felek és katonai hivatalnokok vagyontalan özvegyei és árvái számára alapitandó kézi segélydijakra fordittassék.

Ezen legfelsőbb parancs folytán megnyitja a cs. kir. lotto-jövedéki igazgatóság a jelen
Jótékonysági állam-lotteriát,
melynek nyereményei a játékterv tanusága szerint,

300.000 ausztriai értékü forintnyi

nevezetes összegre rugnak.

☛ Egy sorsjegy ára **három** ausztriai értékü **forint.** ☚

Közhasznú czélok előmozditásáról lévén szó, s a sorsjegyek vásárlóinak oly tetemes nyeremények helyeztetvén kilátásba, bizton reményli a cs. kir. lotto-jövedéki-igazgatóság, hogy ezen sorsjáték ugyanazon élénk pártolásnak fog örvendeni, melyben az eddig eszközlött jótékonysági államlotteriák részesültek.

A cs. kir. lottó-jövedéki igazgatóság.

A közhasznu s jótékony czélokra szánt államlotteriák osztálya által.

Bécsben, 1865 évi september 18-án

SCHRANK FRIGYES,
cs. k. kormánytanácsos s lottoigazgatósági főnök.

NEM HIVATALOS.

(332) **Előleges jelentés.** (1—1)

Van szerencsém ezuttal a legalázatosabban jelenteni, hogy számos tagból álló lovartársulatommal a legközelebbi napokban Kolozsvárra fogok érkezni, s ott igen jeles müvészeimmel a nagy fapiaczon általam épitett egésszen fedett lovardában 8—12 előadást fogok tartani a magosabb **mülovaglás**, s a még ott soha nemlátott **lóidomitásból**, s egyszersmint a legszebb és legnemesebb faju lovakból kitünő példányokat vezetvén elő.

A müsorozat igen gazdag és válogatott leend, s a nagyon tisztelt közönség látvágyát és bámulatát **testgyakorlati mutatványok, négyesek, lovasképletek, játékközti bohozatok s táncz** által igyekezendek kielégiteni.

☛ A lovardában páholyok is vannak s a nagy érd. közönség legbecsesebb jóindulatába és kegyébe ajálnva magam vagyok

teljes tisztelettel
W. SUHR, mülovar igazgató.

(318) (4—10)

Alólirt ujból is ajánlja a nagy érdemü közönségnek mindennemü **szücs készitményekkel** dúsan ellátott

RAKTÁRÁT

u. m. **férfi városi** és **utazó Bundáit, Buda** és **Sebastopolkát, országgyülési díszmentéket,** melyek elkészitését a legrövidebb időre fel is válalja, **kalpagok** és többféle formáju és minőségü **sapkákat** és más czikkeket, továbbá: mindennemü **női Bundáit** a legjobb izléssel elkészitve mind kelmére, mind prém és béllésre nézve; különösen figyelembe ajánlja a csak egyedül nálla találtató amerikai **nyest** böreit, melyek minthogy több szinben fordulnak elő, mind béllésnek, mind prémnek használhatók, oly könnyü és oly tartósak, hogy a róka-béllést mind könnyüségre, mind tartósságra nézve jóval felyülmulja.

PROHÁCZKY JÁNOS, szücs-mester
Kolozsvártt nagy-piacz № 7.

Aranyér.

Nyálkásodás. Dugulás.

Három elismerő irat,
a Daubitz R. F.-féle növény-liqueurt illetőleg.

Tekintetes úr! Miután nekem a **Daubitz**-féle növény-liqueur **hämorrhoidális** bajaimban kitünő szolgálatot tett, kérem (következik a megrendelés)
Teke (Erdélyben) dec. 26. 1864. tisztelettel
Renner Mihály, vendégl. és lottocollectans.

Nőm évek óta **gyomorbajban, nyálkásodásban** és **nehéz lélekzésben** szenvedett, ugy, hogy gyakran ágyban fekvő volt. Az igénybe vett házi- és orvos-szerek alig eszközöltek könnyebbülést. Hanem most örömömre mondhatom, hogy a **Daubitz R. F.-féle növény-liqueur** használása következtében már annyira javult, mikép a rohamok csak igen ritkán állanak elő, s most hasonló bajokban azon liqueurt magam is kénytelen vagyok használni. Berlin, decemb. 26 kán, 1864. **Scholle Ágoston.**

Nem mulaszthatom el használa lenni a szenvedő emberiségnek, midön nyilvánosságra hozom, hogy önnek növény-liqueurje **altest bajaimban** oly jó szolgálatot tön, mikép azt hasonló bajokban mindenkinek legjobban ajánlhatom.
Veszprém, decemb. 23-kán, 1864. **Auer Zsigmond.**
Valódilag egyedül **C. A. Daubitz által kaphatni, Bécs, Herrengasse 6.** s a megbizott raktárokban. **Kolozsvártt** és **Dézsen**: Tauffer József, **Szászvároson** (Broos) Némethy W. uraknál.
(109) **Egy palaczk ára 1 ft. o. é.** (8—*)

Gyomor. — Altest.

☛ **MEGJELENT** ☚
Stein Jánosnál s általa minden könyvkereskedésben kapható

Okmánytár

Erdély legujabb jogtörténelméhez.

1848—1865.

Összeszedte SÁNDOR JÓZSEF. Ára 2 frt o. ért.

Postán megrendelt példányért fuvarlevélre megkivántató bélyeg- és pakolásért **még 10 kr** melléklendő.

„KOLOZSVÁRI KÉPES NAGY NAPTÁR"

1866-dik évre
Szerkeszti **K. PAPP MIKLÓS.**
II-dik ÉVFOLYAM.

☛ Ára e terjedelmes naptárnak csak **1** forint. ☚

Postán megrendelt példányért fuvarlevélre megkivántató bélyeg- és pakolásért **még 10 kr** melléklendő.

Vörösmarty Mihály költeményei.
4 kötet. Ára 5 frt.

Vörösmarti Mihály összes munkái.
Az iró teljes életrajzával, összeállitotta Gyulai Pál.
12 kötet. Ára füzve . : . 14 frt.
8 disz-kötetben . . . . 22 frt.

Erdély nagyfejedelemségében
érvényben levő **peres és perenkivüli**

Eljárásra

vonatkozó szükségesb

RENDELETEK

GYÜJTEMENYE. Ára 1 frt 60 kr.

Erdély nagyfejedelemség 1848-dik évi országgyülésének

jegyző- és irománykönyve.

Hiteles kiadás. Ára 1 frt.

Erdélyország nagyfejedelemségének

ujabb országgyülési végzései

(Articuli novellares diaetales)

1744—1811

magyarositotta s egy vezetékkel s némely külön jegyzetekkel világositotta dálnoki Incze József. Ára 2 frt 50 kr., kötve 3 frt.

POLITICA CONDUCATORILORU

NATIUNIEI ROMANE

din Transsylvania in ciea din urma cinci ani.
Scrisa de UNU ROMANU. Ára 25 kr.

Les Buveurs d'Absinthe par Octave Féré et Jules Cauvain. Ára 1 frt 80 kr.

Voyages et découvertes dans **l'Afrique** septentrionale et centrale pendant les années 1849 a 1855. par le D-or Henri Bart. 4 köt. Ára 14 ft.

Entre deux femmes. par la comtesse Marie Montemerli. Ára 1 frt 80 kr.

Conseils aux acheteurs de chevaux exposé des maladies et des viges de conformation auxquels les chevaux sont sujets avec de nombreuses observations destinées a les faire reconnaitre avant l'achat. Suivi d'un traité de l'age du cheval et d'un vocabulaire des termes d'hippiatrique par John Stewart. Ára 3 frt.

Le tireur. Infaillible quide du sportsman en ce qui concerne l'usage du fusil contenant des Leçons approfondies sur la chasse de tous les gibiers le tir au pigeon et le dressage des chiens. par Marksman. Ára 3 ft.

La Pudeur pour un billet de mille francs par Paul Perret. 1 ft 80 kr.

Chevaux de selle de chasse de course et d'attelage, manuel complet de l'éleveur & du propriétaire de chevaux. par H. Robinson. Ára 3 frt.

(331) (1—3)

Székely-Kocsárdon (Aranyosszékben) körül belül — egy 100 holdból álló nemesi birtok, a szükséges lak és gazdasági épületekkel ellátva, 3 vagy 6 évekre haszonbérbe kiadó. Bővebben értesit Török Dani megyei főügyész Nagy-Enyeden.

(325) (4—4)

Haszonbér.

Mocsesal határos Légen helységben háromszáz holdnyi, belső tágos curiális veteményes gyümölcsös, jó lakház, gazdasági épületek, néhány belső telkek, külső szántók, kaszálók és szőllő, öszivetések, tagositás küszöbén léve, annak béáltával fentebbi árért 4 évekre, a külsők mántul, a belsők jövő 1866-ik év márcziusa 1-jétől cautio kötés mellett bérbe adó. Értekezhetni bérmentes levél mellett Légenben lakó tulajdonos Lázár Jánossal.

(315) (6—6)

Eladó billiárd.

Egy használt, de jó **BILIÁRD** minden hozzá valókkal együtt **eladó.** Értekezhetni iránta Széchenyitér 49-dik számu háznál, a timár czéh ház mellett.

(224) $^{7}/_{11}$ (9—12)

☛ **A t. Szülékhez!** ☚

Komoly figyelmeztetés.

A tisztelt közönség, gyermekei egészségi állapotának megszerzése és a meglevőnek fentartása tekintetéből, az általam feltalált és kiállitott biztos hatású „**Giliszta csokoládét**" óhajtván megszerezni, e törekvésében — már többször — hamisitva utánzott készitménynyel lön rászedetve.

Hogy azok kik egy az enyimhez hasonló minőségü és hatásu saját készitményüket szolgálják ki, nyilvános csalási bünt követnek el, mert az én készitményem egy oly titok, melyet csak magam birok, és még senkivel sem osztottam meg.

Ennélfogva figyelmeztetem a t. közönséget, sziveskedjék ez ügybeni bővebb tapasztalás szerzése tekintetéből, egyszer egyenesen tőlem megrendelni, a mely alkalommal, a küldeményhez csomagolva nyerendő utasitó könyvecskémből, egyébb hasznos tapasztalatokon kivül, tisztelt bizományosim névjegyzéke is átnézhető, kiknek száma mintegy 300-ra rug, ezeknél saját készitményü „**Giliszta csokoládém**" mindenkor kapható. De ily helyekről is csak azon szeletekért állhatok jót, a melyek göngyöleiken sajátkezü név aláirásom hü lenyomatát viselik.

E figyelmeztetésem szükséges volta kitünik a többi között, különösen ez alábbi levélből is.

T. *Kröczer Ágoston* urnak Tokajban!

Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósitás: hogy „Giliszta csokoládéjának" hatása csodálatos, nagyszerü volt. És csakugyan sajnálatos volna, ha önnek titka, időjártával nem kerülne a nyilvánosság elé, mert daczára a vegyészet nagybani előre haladásának, az utánzott „Giliszta csokoládé" az önéhez semmi tekintetben sem hasonlitható. Megkülönböztetett mély tisztelettel.

Jazka-Bratinán (Horvátországban), január 20-án, 1865.

WIESNER HUGÓ m. k. földbirtokos.

A megrendelések posta utján utánvéttel történhetők, **1 darab 20 krért, (csak nálam egyedül 6 darab 1 forint)**

Kolozsvártt kapható: **Schütz Károly** urnál, és könyvecskémben jegyzett (Erdélyországban) több t. Bizományos uraknál. **Nem különben saját termesztményü TOKAJI ASZUBOR is.**

KRÖCZER ÁGOSTON .s k.
gyógyszerész Tokajban.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.